

Remeselníci Košíckého kraja

**Local producers
and craftsmen
in Košice Region**

supported by

Visegrad Fund

The project is co-financed by the Governments of the Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe.

Tento projekt je spolufinancovaný vládou České republiky, Maďarska, Polska a Slovenska v rámci Vyšehradského grantu z Medzinárodného vyšehradského fondu. Funkciou fondu je zvýšiť počet nápadov na trvalú regionálnu spoluprácu v strednej Európe.

Šitie krojov
Folklore Costume
Dress Making

Zvonolejárstvo
The Bellmaker

Výroba zo šúpolia
Manufacture
from Cornhusk

Hrnčiarstvo
Pottery

Medovníkárstvo
Gingerbread
Bakery

Kožené výrobky
Leather Articles

Výrobca fujár, píšťal
trombít a huslí
Manufacturer
of Shepherd's Pipes,
Trombita Pipes, and Violins

Výrobky z medu
Honey products

Šitie krojov

Folklore Costume Dress Making

Zuzana Dovalovská

📍 Rejdová 43 /pavilón ZŠ

☎️ +421 948 781 033

✉️ rejdovka@rejdovka.eu

🌐 www.rejdovka.eu

Nechajte roztancovať svoju myseľ s točiacimi sa krojmi, nechajte zavanúť sviežosť folklóru našich predkov ukrytú v krojoch a ukrojte si z minulosti tradícií z kraja Gemera, priamo v perle regiónu - v Rejdovej. „Pot Stolicou leži jedna dedina, na tom svete chybaj jedna, jedina, z verchou hučja zimňe vody dodola, ej pretkove jej dali meno Rejdova“ je text piesne, ktorá odráža krásu bohatstva ukrytú v tomto kúte kraja. Odkrýva ju Zuzana Dovalovská, ktorá je z troch sestier a o parádení sa dievčat preto vie svoje. Keď sa chcela parádiť ona, musela si poradiť sama. Remeslu sa priučala od svojej mamy a keď tá vstala od šijacieho stroja, zasadla si k nemu mladá Zuzka. Tak od svojich 14 rokov šije, vtedy sa všetko začalo točiť okolo sukne, vraj aby takú nikto nemal. Odtedy sa celý svet pani Zuzany točí okolo šijacieho stroja. Kroje, ktorých už ušila, bolo okolo 500. Doma u nej nájdete rôzne krojové doplnky, aj kúsky svojim vekom staré aj viac než sto rokov, napríklad šurc po babke či pletky k vencu z vlasov svojej mamy. Už niekoľko desaťročí sa venuje šitiu krojov pre celý región. Bola aj pri zrode obecného sociálneho

podniku Rejdovka ako jeho tútorka. Jeho hlavnou činnosťou je šitie krojov a krojových súčastí s dodržaním pôvodných technológií výroby, šije pre jednotlivcov i folklórne kolektívy zo širokého okolia. Dôležitým aspektom pri zachovávaní autenticity a originality krojov sú pre dielňu tradičné materiály (sútko, ľanové a bavlnené plátno) ako aj precízne prepracovanie detailov. Kroje sú zdobené výlučne ručnou výšivkou, rôznymi folklórnymi stužkami a ozdobami. Rejdovka chce dlhoročnú tradíciu šitia krojov v obci naďalej uchovávať. Kroje šije i na základe fotografie, príp. reálnej predlohy. Výroba zahŕňa širokú ponuku krojových súčastí na objednávku – pánske, dámske, detské sukne, zástery, oplecká, lajblíky, spodničky, vyšívané košeľe, pracovné košeľe, súkenné nohavice. Oblúbené sú aj krojované bábiky, výroba dievčenských párt a ženských čepcov a ich renovácia, výroba doplnkov ku krojom ako koráliky, krodličky, družbovské palice, vyšívané vreckovky, družbovské pierka, no venuje sa aj oprave odevov a textílií, či dokonca ponúka možnosť požičania krojov.

Make your mind dance with the twirling costumes, allow the freshness of the folklore of our ancestors hidden in the costumes to waft in, and slice from the past traditions of the Gemer region, right in the pearl of the region - in Rejdová. "Under the Pod Stolickou hill, there lies a village, in this world exceptional, winter waters are running down from the hills, its forefathers gave it the name of Rejdová" is the lyrics of the song, which reflects the beauty of the wealth hidden in this corner of the region. It is disclosed by Zuzana Dovalovská, who is one of the three sisters, therefore she knows a thing or two about parading girls. When she wanted to parade, she had to manage on her own. She learned the craft from her mother and when she got up from the sewing machine, young Zuzka sat down at it. She had been tailoring since she was 14 years old, when everything began to revolve around a skirt that no other girl would have. Since then, Zuzana's whole world has revolved around the sewing machine. She has made around 500 costumes. At home, you will find various costume accessories, even pieces that are more than a hundred years old, such as her grandmother's apron or her mother's hair wreath knitwear.

She has been tailoring costumes for the whole region for several decades. She was also at the establishment of the municipal social enterprise Rejdovka as its

tutor. Its main activity is the manufacture of costumes and costume components in accordance with the original production technologies, tailoring for individuals and folklore groups from the surrounding area. Traditional materials for the workshop are an important aspect in maintaining the authenticity and originality of the costumes (drapery, linen, and cotton canvas) as well as precise elaboration of the details. The costumes are decorated exclusively by hand embroidery, various folklore ribbons and ornaments. In the Rejdovka plant, they strive to preserve the long tradition of tailoring costumes in the village. The costumes are also tailored from photographs or real patterns.

The production includes a wide range of custom-made costume components - men's, women's, children's skirts, aprons, braids, vests, petticoats, embroidered shirts, work shirts, trousers. Costume dolls are also popular, as well as the production of girls' headbands and women's bonnets and their renovation, the production of costume accessories such as beads, krodlíky (in areal jargon: crossed lace on the chest), groomsman's sticks, embroidered handkerchiefs, groomsman's feathers, but she is also engaged in the repair of clothing and textiles, and even offers the possibility of renting the costumes.

Zvonolejárstvo

The Bellmaker

Róbert Slíž

 Bellfoundry R. Slíž s. r. o.
Kyjevská 3, 048 01 Rožňava

 +421 911 555 339

 info@odlievaniezvonov.sk

 www.odlievaniezvonov.sk

Bije v ňom srdce, ktoré prežíva stáročia. Pozná srdcové záležitosti a dokáže si poradiť s odlievaním emócií do srdiec zvonov. Ovláda remeslo, ktoré je spájané s povestami o zvonoch a o ich zázračnej moci. Róbert Slíž. Zvon je preňho predovšetkým hudobný nástroj. Zvoní a hrá v jeho živote zvonivú partitúru. Za feudalizmu bola väčšina zvonolejárskych dielní práve na Gemeri, dnes tu je zvonolejár len jeden. Róbertovi učarovali zvonov už ako malému chlapcovi. Návštevy veží a zvoníc po celom Slovensku sa stali jeho vášňou. Ako 15 ročný odlial svoj prvý zvon. K ich výrobe využíva tradičnú stredovekú technológiu, ktorá pracuje predovšetkým s prírodnými materiálmi. Zvonov odlieva do foriem pripravených zo špeciálnej zmesi ílovej hliny a ďalších prírodných prísad. Je to remeslo, ktoré vyžaduje čas a veľa pozornosti, preto pristupuje ku každému dielu individuálne. Srdcia zvonov zhotovuje v rôznych tvarových prevedeniach, v závislosti od požiadaviek miesta určenia. Srdce a závesné prvky zhotovuje tradičnými kováckymi postupmi. Drevené hlavice a zvonové stolice vyrába výlučne z dubového dreva. Zvonov zhotovuje v rôznych veľkostiach a ladeniach. Vďaka vytrvalej snahe o zdokonaľovanie zvukových vlastností nových zvonov sa mu podarilo vyvinúť oktávové zvonové rebro, v ktorom zvonov zhotovuje.

Novoodliate zvonov spĺňajú prísne Limburské smernice pre posudzovanie hudobných vlastností nových zvonov.

Ako jediná zvonolejárska dielňa na Slovensku odlieva aj zvonov určené pre zvonkohry (tzv. carillon). Vďačí za to holandskému kampanológovi a hráčovi na zvonkohrách, Gideonovi Boddenovi, ktorý ho od jeho začiatkov postupne učil hudobnej teórii a technológii ladenia zvonov. Zvonkohra je hudobný nástroj pôvodom z krajín Beneluxu. Tvorí ju súbor presne ladených zvonov, ktoré môžu byť v rozsahu až niekoľkých oktáv. Prácu zvonolejára Róberta Slíža ocenili aj na 32. ročníku Festivalu remesiel v areáli budapeštianskeho hradu, kde získal titul Mladého majstra roka. V roku 2020 mu maďarské ministerstvo ľudských zdrojov udelilo titul Mladý majster ľudového umenia. Jeho výrobky boli tiež certifikované odborníkmi z Maďarskej akadémie ľudového umenia, v remeselníckom dome v maďarskej obci Tállya. Zvonov boli ohodnotené najvyššou kategóriou. V roku 2019 mal tú česť pracovať v dielni známeho zvonolejárskeho majstra Ábela Portilla v Gajane, v španielskej Cantabrii, kde mal možnosť zdokonaľiť sa a priučiť sa mnohým, skoro zabudnutým starým postupom a tajomstvám tohto remesla.

A heart that has survived for centuries is beating in him. He knows the concerns of the heart and can handle the casting of emotions into the hearts of the bells. He masters the craft that is associated with tales of bells and their magical powers. Róbert Slíž. For him, the bell is above all a musical instrument. It rings and plays a ringing music score in his life.

During the period of Feudalism, most of the bell-making workshops were based in the Gemer region; today only one bell-maker has remained. Róbert became fascinated with bells as a young boy. Visiting towers and belfries all over Slovakia has become his passion. He cast his first bell at the age of 15.

He uses traditional medieval technology to make them, working primarily with natural materials. He casts the bells in moulds prepared from a special mixture of clay and other natural additives. It is a craft that takes time and a lot of attention, so he approaches each piece individually. He makes bell hearts in a variety of shapes, depending on the requirements of the location. He makes the hearts and hanging elements using traditional blacksmithing methods. The wooden heads and bell seats are made exclusively from oak wood. He makes bells in various sizes and tunings. Thanks to his persistent efforts to refine the sound qualities of new bells, he has succeeded

in developing the octave bell rib, in which he makes the bells. The newly cast bells meet the strict Limburg Guidelines for assessing the musical qualities of new bells. As the only bell foundry in Slovakia, it also casts bells intended for chimes (the so-called carillons). This is due to the Dutch campanologist and chime player, Gideon Bodden, who gradually taught him music theory and the technology of tuning bells from the very beginning. The chimes are a musical instrument originally from the Benelux countries. It consists of a set of precisely tuned bells that can range up to several octaves. The work of the bell-maker Róbert Slíž was also recognised at the 32nd Festival of Crafts in the grounds of the Budapest Castle, where he was awarded the prize of Young Master of the Year. In 2020, the Hungarian Ministry of Human Resources awarded him the degree of Young Master of Folk Art. His products were also certified by experts from the Hungarian Academy of Folk Arts, at the craftsman's house in the Hungarian village of Tállya. The bells were rated in the highest category. In 2019, he had the privilege of working in the workshop of the famous bell maker Abel Portillo in Gajano, Cantabria, Spain, where he had the opportunity to perfect and learn many, almost forgotten, old techniques and secrets of this craft.

Výroba zo šúpolia

Manufacture from Cornhusk

Mária Polkablová

- Poráč 6, Poráč
- +421 903 508 419
- maria.polkablova@pobox.sk
- mpolkablova

Bola raz jedna šúpolienka Dorka, narodila sa preto, aby raz učarovala a určila smer Márii Polkablovej z Poráča. A tak v jedinom momente ovládla celý jej svet. Bábikou Dorkou sa zrodil aj sen, ktorý si pani Mária dnes naplňa. Venuje sa pre náš región netradičnému remeslu, výrobe zo šúpolia a je jedinou šúpolienkarkou na Spiši. Šúpolie na výrobu chodí zbierať začiatkom októbra, keď je kukurica takmer suchá. Z klasu oreže vhodné šúpolie, klások nechá na kmienku, doma ho vysuší a odloží do riedkych vzdušných vriec, kde čaká na svoje použitie. Pred výrobou ho namáča do vody a jemnými pohybmi zbaví drobnej špiny. Následne ho znovu namáča do ďalšej vody, do ktorej pridáva práškovú síru. Po niekoľkohodinovom namáčaní, šúpolie dvakrát prepláchnu v čistej vode, vysuší a roztriedi podľa toho, načo je vhodné – väčšie na suknice, menšie na rukávce a najjemnejšie na tvár, a menej pekné na výplň hrudníka a spodnej suknice, – no hotová veda. Priznáva, že odkedy sa venuje tomuto koníčku, nevie čo je poriadok

v dome. Má na výber – buď poriadok a nuda, alebo koníček a časté zametanie. A našťastie vyhráva to druhé! Každú svoju šúpolienku zamestná, niektorá pomáha pri kosení trávy a hrabaní sena, iná sa venuje mláteniu obilia, rezaniu a rúbaniu dreva, ďalšia nosí vodu zo studne vo vedre. Zručné žienky šúpolienky dokonca štrikujú, háčkujú, pripravujú jedlo, ale aj čítajú knihy, hrajú na husliach a harmonike. V žiadnom svete nesmie chýbať ženích a nevesta, ako aj výchova a pestovanie detí na rukách, alebo v kolíske. Vidieť, že fantázia a kreativita pani Polkablovej nemá hraníc. Výrobe šúpolových bábik sa Mária Polkablová venuje od roku 2004. Od roku 2008 spolupracuje s ÚĽUV-om. Svojimi výrobkami sa prezentuje na remeselných trhoch alebo folklórnych slávnostiach. Šúpolienky sa návštevníkom páčia a sú čoraz vzácnejšie. Oceňujú ich najmä zahraniční návštevníci, šúpolienky tak tešia srdcia ľudí aj tam a svoje sny snívajú už aj mysle ľudí v krajinách ako Rakúsko, Nový Zéland, Čína a mnohé ďalšie.

There was once a little cornhusk girl named Dorka, born to one day bewitch and give direction to Mária Polkablová from Poráč. And so, in an instant, the small girl gained control over her whole world. Dorka the doll was also at the birth of a dream, which Mrs. Mária is living out today. She is devoted to a craft that is unusual for this region, the production of sculptural material, and she is the only sculptress in the Spiš region. She goes to harvest the corn husks at the beginning of October, when the corn is almost dry. She trims the appropriate husk from the corn cob, leaves the husk on the stalk, dries it at home and puts it in thin airy sacks where it is waiting to be used. Before processing, she soaks the cob in water and gently removes the dirt from it. She then soaks it again in more water, to which she adds powdered sulphur. After soaking for several hours, she rinses the scales twice in clean water, dries them and sorts them according to what they are suitable for - larger ones for skirts, smaller ones for sleeves. and the finest ones for the face, and the less pretty ones for filling the chest and petticoat- well, a fait accompli of sorts. She confesses that since she has taken up this hobby, she does not know what an orderly house really means. He has

a choice - either order and boredom, or the hobby and frequent sweeping. And fortunately, the latter is winning! She keeps each of her cornhusk dolls busy, some helping to cut the grass and rake the hay, others threshing corn, cutting and chopping wood, others fetching water from the well in a bucket. The skilled cornhusk dolls even do needlework, crochet, prepare food, as well as read books and play the violin and harmonica. In any world, the groom and bride must not be missing, as well as raising and nurturing children in their arms, or in a cradle. One can see that Mrs. Polkablova's imagination and creativity has no limits.

Mária Polkablová has been making cornhusk dolls since 2004. Since 2008, she has been cooperating with the ÚLUV folk craft centre. She presents her products at craft markets or folklore festivals. Visitors like the cornhusk dolls and they are becoming increasingly rare. They are especially appreciated by international visitors, so they make the hearts of people there happy, and the minds of people in countries such as Austria, New Zealand, China, and many others are already dreaming their dreams.

Hrnčiarstvo

Pottery

Amália Holíková - Hájske hrnčiarstvo

- 📍 Háj 88, 044 02 Turňa nad Bodvou
- ☎ +421 904 549 796
- ✉ hrnciarstvo@gmail.com
- 🌐 www.hrnciarstvo.webnode.sk
www.remeslokurzy.webnode.sk

Niekedy sa sen splní človeku tým, že aktuálny život pošle „do hája“ a z Liptova sa presťahuje do starého gazdovského domu v Háji. Tak to urobila aj Amália Holíková. V istom momente si povedala, že pôjde za svojím snom. Zrazu si šťastie podalo ruku so snom, po tridsiatke opustila pani Amália svoje pôvodné zamestnanie a usporiadaný život vymenila za „dobrodružnú cestu“, za život s remeslom. Krátko po príchode si z garáže urobila malú hrnčiarску dielňu, na záhrade postavila tehlovú pec na vypaľovanie a dnes svoje výrobky predáva a vedie kurzy pre záujemcov. Aj s dobrou kávou. Tvrdí, že káva najlepšie chutí z hrnčeka vypáleného v hrnčiarскеj peci. A keď sme už pri peci, - už ste niekedy našli nejaký keltský recept na pečenie? Ponúkame vám recept rovno na “keltskú pec” na vypaľovanie keramiky. Asi najlepšie ho pozná práve pani Amália, tak nech sa páči: Potrebovať budete veľkú dávku odvahy a trpezlivosti, k hline primiešajte piesok, nie vápenatý, v pomere hlina - piesok 2:1, no a potom už len slamu. Všetko pekne vymiešate a môžete stavať. Miesto takejto pece si Amália Holíková vyhĺbila, aby ohnisko bolo pod zemou. Otvor páliacej komory situovala smerom do doliny, odkiaľ prevažne ťahá jemný vánok.

Pecište má okrúhly pôdorys, rošt je podložený stredovým stĺpikom. Keď boli základy vysoké asi 25 cm, uložila sieť prekrížených lieskovcových prútov a vytvorila skelet pre rošt. Samotný rošt vytvorila z objemnejších platní hliny, hrubých 10 cm, ktoré sa spájajú šikmým prekladom. Otvory prebila dodatočne vodovodnou rúrou. V zadnej časti pece po obvode ich trochu zväčšila. Hotovo. Kelti majú radosť.

Nápis na fasáde domu „Hájske hrnčiarstvo“ neoznačuje bežnú predajňu, ale každý hneď pochopí, že ide o životný priestor, zhmotnenú ideu jeho majiteľky, splnený sen.

Pani Amália sa dnes venuje stavbe pravekých vypaľovacích pecí, tvorbe replík pravekej keramiky a vyplňuje celý páliaci priestor svojou vášňou ku práci s hlinou. Keramikou vypaľuje drevom vo vysokožiarovej peci, ktorá umožňuje vytvárať hrnčiarске výrobky s neopakovateľným čarom, ktoré sa dá získať len vďaka pôsobeniu ohňa. Venuje sa aj tvorbe zadymovanej keramiky. Motívy a tvary sú vlastné, z jej srdca prameniace. Jej silnou stránkou sú aj tvorivé dielne a kurzy, organizuje workshopy zamerané na túto problematiku.

Sometimes a dream comes true for a person by sending his/her current life “to pot” and moving from Liptov to an old house in Háj. That is what Amália Holíková did. At some point she said to herself that she would follow her dream. Suddenly, fortune shook hands with her dream, and in her thirties, Amália left her original job and traded her orderly life for an “adventurous journey”, a life with a craft. Shortly after arriving, she turned her garage into a small pottery workshop, built a brick kiln for kilning in her garden and now sells her products and runs classes for those interested. Good coffee, too. She says coffee tastes best from a mug kilned in a pottery kiln. And speaking of the kiln, - have you ever found a Celtic baking recipe? We offer you a recipe straight for a “Celtic kiln” for kilning pottery. You will need a great deal of courage and patience, add sand to the clay, not calcareous sand, in the ratio clay - sand 2:1, and then just straw. Knead it all together nicely and you are ready to build. Amália Holíková dug the place of such a kiln so that its hearth would be underground. She situated the opening of the burning chamber towards the valley, from where a gentle breeze mainly blows. The kiln has a round plan, the grate is supported by a central

column. When the foundations were about 25 cm high, she laid a network of crossed hazel twigs to form the skeleton for the grate. She formed the grate itself out of bulkier slabs of clay, each of them 10 cm thick, which are joined together with a sloping crossbar. She then pierced the openings with a water pipe. At the back of the kiln, she enlarged them a little around the perimeter. Finished. The Celts are delighted. The inscription on the façade of the house “Hájske Hrnčiarstvo” pottery does not denote an ordinary shop, but everyone immediately understands that this is a living facility, the owner’s idea made flesh, a dream come true.

Today, Mrs. Amália devotes herself to building prehistoric kilns, creating replicas of prehistoric pottery, and filling the entire sintering space with her passion for working with clay. She kilns her pottery with wood in a high-heat kiln, which allows her to create pottery with a unique charm that can only be obtained through the action of fire. She is also engaged in the creation of smoky ceramics. The motifs and shapes are her own, springing from her heart. Workshops and courses are also her strong point, and she organises workshops focusing on this subject.

Medovníkárstvo

Gingerbread Bakery

Janka Šefčíková

- Bystrá 20, Margecany
- +421 904 462 825
- janka.sefcikova@gmail.com
- medovnikovesrdce

Remeslo, ktoré má sladké dno, vynáša na hladinu svojich najsladších snov Janku Šefčíkovú. Vôňa medovníkov jej natoľko zavoňala, že začali hrať v jej živote svoju hlavnú rolu. Tie rozvoniavajúce a zdobené medovníky učarovali jej čuchovým receptorom natoľko, že sa istého vianočného dňa Janka zamilovala do ich zdobenía. Stalo sa tak na Vianoce 2015, odvtedy sú medovníky neodmysliteľnou súčasťou jej sveta. Ako rada s úsmevom hovorí, vybrala si prácu, ktorú miluje a tak už nikdy nemusí pracovať. Medovníkom dáva život, príbeh aj priestor. Jej 3D medovníky ovládnu aj vaše srdce, ich podmanivá vôňa vás vynesie do 4D časopriestoru plného medu v momente ako ich ochutnáte. Hoci bol med po dlhé stáročia jediným sladidlom a medové srdcia jedinou sladkosťou, dnes robia Jankine medovníky sladkými ľudské srdcia, tie,

ktoré darujú, aj tie, ktoré prijímajú. Jej medovníkom neodolá nik, zvlášť ak ich dá Janka do tvaru vhodného do daru. Ak má nejaký nápad, alebo zákazku, pustí ju z hlavy až keď ju zrealizuje. Dokáže písať medom, kresliť cukrové vyznania, polevou natrieť svet na sladko. Spočiatku sa medovníky vyrábali pomocou drevených foriem, až v priebehu 20. storočia ich začali nahrádzať medovníky vykrajované plechovými formami. Oblíbenými tvarmi boli srdce, koník alebo bábika. Dnes je v Jankinom spektre ponuky perníkový svet doslova od výmyslu sveta. Jej originálne výrobky sú umeleckým pečením a pohladením duše. Svojim medovníkom venuje veľa svojho voľného času, ak práve necestuje alebo sa nejako nevzdeláva. Medovníkárstvo v jej rodine je jej život.

A craft that has a sweet bottom has brought Janka Šefčíková to the top of her sweetest dreams. The smell of gingerbread smelled so good to her that it began to play a major role in her life. Those blooming and decorated gingerbread cookies enchanted her gustatory receptors so much that one Christmas day Janka fell in love with decorating them. It happened at Christmas 2015, and since then gingerbread has been an essential part of her world. As she likes to say with a smile, she chose a job she loves so she never has to work any longer. She gives gingerbread a life, a story, and a place. Her 3D gingerbread cookies will capture your heart too, their captivating scent will transport you to a 4D space-time filled with honey the moment you taste them. Although for centuries honey was the only sweetener and gingerbread hearts were the only candy, today Janka's gingerbread petty

houses make people's hearts sweet, both the ones giving and the ones receiving. No one can resist her gingerbread cookies, especially if Janka shapes them into a suitable gift. If she has an idea or a demand, she will only let it out of her head when she has made it happen. She can write with honey, draw sugary confessions, and paint the world sweet with icing. Initially, gingerbread cookies were made using wooden moulds, but only during the 20th century did they begin to be replaced by gingerbread forms carved out of tin moulds. Popular shapes included a heart, a horse, or a doll. Today, Janka's range of offerings literally spans the gingerbread world. Her original products are an artistic baking experience and a fondle to the soul. She devotes a lot of her spare time to her gingerbread products, unless she is traveling or educating herself in any way. Gingerbread making in her family is her life.

Kožené výrobky

Leather Articles

Jaroslav Tobák - Western Family

📍 Južná trieda 19, Košice O40 01

☎ +421 904 222 650

✉ info@westernfamily.eu

🌐 www.westernfamily.eu

Verili by ste, že niekto dokáže spracovať kožu na ko-
mín? Alebo dokonca zvečniť vlčie laby v opasku?
V Nižnej Myšli žije Jaroslav Tobák, ktorý sa inšpi-
rovať dokáže skutočne čímkoľvek. Napríklad pri
stavebnom prerábaní tehlového komína dozrieval
v umelcovej myšli nápad na opasok s tehlovým
vzorom. K opasku s vlčími labami ho zasa naviedol
samotný vlk, s ktorým sa stretol. (Dnes je rád,
že nemusel zdobiť opasok medvedími labami.)
No najmä sa teší z toho, že jedinečné opasky sú dnes
už súčasťou šatníka nejakých odvážnych mužov.
Dobrodružstvo a silu pretavuje do svojich kožených
výrobkov a práve odvážnosť sa podpisuje pod jeho
umeleckú tvorbu. Remeselná práca s kožou bola
vždy náročná na čas aj ľudské sily samotné. Hoci
v tomto remese tradíciu vystriedal priemysel
a chémia, šikovnosť a zručnosť je hlavným kritériom
umeleckej hodnoty produktu. Jeho malá rodinná
firma Western Family má svoje korene už od roku
1965, kedy skúsenosti s kožou získali jeho predkovia

od starých majstrov z Prahy a Karlových Varov
a ďalej ich zdokonaľovali až do dnešnej podoby.
Western Family Jaroslava Tobáka bola potom
oficiálne založená v roku 1995 jeho otcom, a dnes
sa zameriava hlavne na výrobu a predaj kožených
opaskov, náramkov, klobúkov, kožených suvenírov.
Počas vývoja výroby produktov neustále rozširuje
aj sortiment, zaoberá sa výrobou rôznych kapsičiek,
brašien, no svoju zručnosť využíva aj pre produkty,
akými sú topánky, sandále, uzdy, ohlávky, potreby
pre chovanie koní, úzd a pod. Výrobky z dielne
Jaroslava Tobáka sú vkusne a originálne dozdobené
rôznymi technikami. Tieto umelecké diela z jeho
produkcie sú charakteristické svojou originalitou,
jedinečnosťou a vlastnou ručnou prácou. Na výrobu
používa len kvalitnú hovädziu kožu - hladenicu,
ktorú zdobí ručne (tepaním, razením), za pomoci
po domácky vyrobených nástrojov - bez použitia
strojov. Dôraz dáva predovšetkým na kvalitu a nie
na kvantitu, čo zaručuje spokojnosť zákazníkov.

Would you believe that someone can process leather into a chimney? Or even eternalise wolf paws in a belt? Jaroslav Tobák lives in Nižná Myšľa, and he can be inspired by anything. For example, while rebuilding a brick chimney, the idea for a belt with a brick pattern matured in the artist's mind. The belt with wolf paws was inspired by a wolf he had encountered. (Today, he's glad he didn't have to decorate the belt with bear paws.) But he's especially pleased that unique belts are now part of some brave men's wardrobes. He transforms adventure and strength into his leather goods, and it's that boldness that underwrites his artwork. Crafting with leather has always been demanding on both time and manpower itself. Although industry and chemistry have replaced tradition in this craft, skill and craftsmanship are the main criteria for the artistic value of the product. His small family business, Western Family, traces its roots back to 1965, when his ancestors acquired their experience with leather from the old masters of Prague and Karlovy

Vary and continued to refine it until it became what it is today. The Western Family of Jaroslav Tobák was then officially founded in 1995 by his father, and today focuses mainly on the production and sale of leather belts, bracelets, hats, and leather souvenirs. During the development of the production of products, he is constantly expanding the range of products, producing various pouches, bags, but also uses his skills to make products such as boots, sandals, bridles, halters, horse breeding equipment, bridles, etc. Products from the workshop of Jaroslav Tobák are tastefully and originally decorated by a variety of techniques. These works of art from his production are characterised by their originality, uniqueness, and his own handiwork. He only uses high-quality cowhide leather for production - smooth leather, which he decorates by hand (by beating, stamping), using home-made tools - without the use of machines. He focuses primarily on quality and not quantity, which guarantees customer satisfaction.

Výrobca fujár, píšťal trombít a huslí

Manufacturer of Shepherd's Pipes, Trombita Pipes, and Violins

Pavol Tomko

+421 918 691 539

pavol2tomko@gmail.com

Pavol-Tomko

Na fotografiách ju videl sto krát, no zamiloval sa do nej až keď k nemu prehovorila svojim hlasom, svojimi tónmi. Ulahodil mu jej krásny zvuk. Stalo sa to jedného letného dňa, keď sa pred mnohými rokmi Pavol Tomko ako návštevník zúčastnil festivalu Európske ľudové remeslo v Kežmarku. Všimol si, ako sa pri výrobci píšťal a fujár pristavil okoloídúci pán, vzal do ruky fujaru a začal hrať. Predávajúci vzal druhú fujaru, pridal sa k nemu, obaja hrali a tento súzvuk fujár a súhra hudobníkov spôsobila súznenie duše Pavla s jeho odhodlaním vyskúšať to tiež. Chcelo to veľa času, kým sám zistil, čo a ako má fungovať. Chodil po múzeách a telefonicky sa vyzvedal u majstrov, ako sa fujara vyrába. Dnes si drevo pripravuje sám, ideálne je od novembra do marca, v čase, kedy nepuká. Po vzore Detvancov vo svojej dielni pomocou špeciálnych vrtákov dokáže zhotoviť aj pol-druhametrové fujary! Najvhodnejšie na hudobné nástroje sú podľa neho siahovice javorového dreva, ale tiež baza, jaseň či dokonca rakyta! Vyrába fujary, trombity, píšťaly, signálne trúby či

koncové píšťalky bez dierky, na ktoré sa hrá podľa neho najľahšie, takzvané dvojačky a viacdierkové. Na zdobenie nástrojov používa techniku vyrezávania. Husle či basy už robil tiež, dokonca goralské. Tento montér ocelových konštrukcií Pavol Tomko z Nového Ruskova pri Trebišove drevené hudobné nástroje však nielen vyrába, ale naučil sa na nich aj hrať! Vie, že správny zvuk závisí od toho, či sú dierky prevrätané v dobrom uhle. So svojimi píšťalkami, fujarami či trombitami chodieval na jarmoky aj ľudové prehliadky, pravidelne chodí na tradičné folklórne festivaly do Východnej, Terchovej, Detvy a tam ponúka svoje hudobné nástroje. Zúčastňuje sa aj súťaže výrobcov slovenských ľudových hudobných nástrojov Instrumentum Excellens v Detve, kde v roku 2018 dostal certifikát na výrobu huslí, čo považuje za najväčšie ocenenie pre výrobcu hudobného nástroja. Záujem o jeho nástroje majú väčšinou muzikanti z folklórnych súborov a skupín, od zákazníkov má rôzne požiadavky, o jeho nástroje však stoja často aj zahraniční turisti, najmä Američania či Nemci.

He had seen it in photographs a hundred times, but he fell in love with it only when it addressed him by its voice and its tones. He was comforted by its beautiful sound. The story happened on a summer day many years ago, when Pavol Tomko attended the European Folk Craft Festival in Kežmarok as visitor. He noticed that a gentleman came by the maker of whistles and blowpipes, took a blowpipe, and started playing. The seller took the other pipe, joined him, they both were playing, and this harmony of the pipes and the interplay of the musicians caused the soul of Pavol to be in harmony with his determination to try it too. It took a lot of time to figure out on his own what was supposed to function and how. He kept visiting museums and inquiring by phone from the masters in the craft how to make a blowpipe. Today he prepares the wood himself, ideally from November to March, when it is not crackling. Following the example of the blowpipe manufacturers in the Detva region, he can even make a one-and-a-half metre long blowpipe in his workshop using special drill bits! He says that the most suitable for musical instruments are maple saplings, but also elder, ash, or even sallow wood! He makes shepherd's pipes, trombita

pipes, whistles, signal trumpets, or end pipes without holes, which he says are the easiest ones to play, the so-called double and multi-hole pipes. One uses the carving technique to decorate the instruments. He has also made violins or double basses, even Goral ones. However, this steel structures assembler, Pavol Tomko from Nový Ruskov near Trebišov, not only makes wooden musical instruments, but has also learned to play them! He knows that the right sound depends on whether the holes are drilled at a good angle. With his whistles, blowpipes, and trombita pipes, he visits fairs and folk shows, and he regularly visits traditional folklore festivals in Východná, Terchová, and Detva, where he offers his musical instruments for sale. He also participates in the Instrumentum Excellens competition of Slovak folk musical instrument manufacturers in Detva, where in 2018 he was awarded a certificate for the manufacture of violins, which he considers to be the greatest award for a musical instrument manufacturer. Musicians from folklore ensembles and groups are mainly interested in his instruments, and he receives various requests from customers, but his instruments are also often requested by international tourists, especially Americans and Germans.

Výrobky z medu

Honey products

Eszter Máté Csatlósová

 Malý Kamenec 53, 076 36

 +421 915 317 475

 info@zlatynektar.sk

Tie najsladšie tajomstvá liečivých látok medu nepozná každý. Navyše vedieť spojiť a správne kombinovať napríklad med a životodarné šípky je skutočným čarom, ktoré dokáže vykúzliť snáď iba Eszter Máté Csatlósová. Šípkový med so šípkami z kopca, kam rada chodí, je produktom, za ktorým šípka magickú silu účinkov pre zdravie. Táto kombinácia je navyše skutočne lahodná. A hoci je med nesmierne sladký a kalorický, všetku svoju energiu sám pretavuje do svojich účinkov. Práve na tom zakladá rodinná firma Zlatý nektár, ktorá nielenže drží krok s aktuálnymi trendmi, ale nebojí sa aj experimentovať a vnášať do svojej práce kreatívne prvky. Včely, oddaní ľudia a láska. Na týchto pilieroch je položená práca Eszter a firmy Zlatý nektár, ktorá vyrába 100% prírodné včelie produkty, medy, remeselné výrobky, mydlá, a všetko z medu už od roku 2016. No ak chcete ochutnať ten najlepšiu med pod slnkom, ochutnajte med od Eszter.

Oblasť Medzibodrožie, v ktorej jej včielky usilovne pracujú, nie je výnimočná iba šípkami, ale celoročne sa tu vystrieda množstvo rastlín. Vďaka tomuto nemusí Eszter svojich viac ako 50 včelích rodín nikam sťahovať. Od jari až do jesene majú k dispozícii nektár z ovocných sádov, repkového poľa, agátu, lúčnych kvetov, slnečnice. O jeho výrobu sa totiž stará táto poctivá rodina z Malého Kamenca, ktorá dbá nie len na obsah svojich produktov, ale aj na balenie, ktoré je ručne vyrobené a šetrné k prírode. Ich výrobky zaujmú už hneď na prvý pohľad. Môže za to jednak dobrá povest produktov, ale aj ucelený prírodný vzhľad a jedinečne naaranžované darčekové krabičky. Tie je možné vyskladať si na mieru, ako darček na narodeniny, k výročiu alebo k rôznym sviatkom. Každý z produktov je vyrábaný s ohľadom na spätosť s prírodou. Práve preto sú plné prírodných ingrediencií, neobsahujú zložky neznámeho pôvodu a sú balené ekologicky.

Not everyone knows the sweetest secrets of honey's healing properties. Moreover, knowing how to blend and properly combine, for example, honey and life-giving rose hips is a real magic that perhaps only Eszter Maté Csatlós can conjure up. The rosehip honey with rose hips from the hill where she likes going is the product which she has felt behind for its magical power of health effects. What is more, this combination is truly delicious. And although honey is extremely sweet and calorific, it translates all its energy into its effects on its own. This is what the family-run company Zlatý Nektár is based on, which not only keeps up with current trends, but is also not afraid to experiment and bring creative elements to her work. Bees, committed people, and love. These are the pillars on which the work of Eszter and the Zlatý Nektár company is laid, which has been producing 100% natural bee products, honeys, artisanal products, soaps, and everything made from honey since 2016. But if you want to taste the best honey under the sun,

try Eszter's honey. The region of Medzibodrožie, where her bees work hard, is not only unique for its rose hips, but also for the many plants that come up all year round. Thanks to this, Eszter doesn't have to move her more than 50 bee colonies anywhere. From spring to autumn, they have nectar from orchards, rapeseed fields, acacia, meadow flowers, and sunflowers. This is because the production is taken care of by this hard-working family from Malý Kamenec, which not only takes care of the content of its products, but also of the packaging which is handmade and nature friendly. Their products catch the eye at first sight. This is due not merely to the good reputation of the products, but also to the coherent natural appearance and the uniquely arranged gift boxes. These can be customised as a gift for birthdays, anniversaries, or various feasts. Each of the products is made with a feeling of being connected to nature. That's why they are full of natural ingredients, contain no ingredients of unknown origin, and are packaged organically.

• Visegrad Fund
• •

 Košice
región
turizmus

 KSK KOŠICKÝ
SAMOSPRAVNÝ
KRAJ